

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
25 octombre st. v.
6 novembre st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 43.

ANUL XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Tantal. — Ambrosiă. — Nectar.

Cărțile păgânești sînt pline de nelegiuiri și murdării d'ale lui Joe, zeul zeilor lor. Neghiobii de cărturari de pe vremurile vechi, cu cât mai multe mișelii sevărsia acest tartar al zeilor, cu atât îl pre-măria și-l înălță în slava cerului, ca pe un nu știu care om de trebă.

N'ai ce țice, tir zeu, tir cărturari. Se vede că toți se adăpau la aceeași apă. Adecă, cum e turcul și pistolul, povestea ăluia.

Și așa povestiau cărturarii de pe atunci în cărțile lor, când că zeul lor cel mare Joe s-a bătut joc de fata vre-unui craiu; când că a avut țitôtore pe femeia nu știu cui; când că a înșelat pe nevêsta cu țâruiia; și când êrăș că se ținea cu mai multe mueri de odată; astfel încât într'o blăstêmăție, într'o dobitoacie și într'un berbantlic o duse cât trăi.

Dintre aceste nelegiuiri se născu lui Joe o spuză de pui-de-lele, cum se țice, adecă Sarsailași, stărpituri de zei, cari mai deștepți, cari mai țâmpiti. Pe unii din aceștia, tatăl lor îi iubiă mai mult, êră pe alții mai puțin. Pe unii îi făcea zei, pe alții împêrați, êră pe alții îi lăsă să pribegescă pe pămênt și îi toți cu totul se țăvăliau în noroiul păcatelor celor mai negre. Astfel dintr'o neleguită însoțire a lui Joe cu o muere ôre-care, i se născu un copil pe care îl numiră Tantal.

Se vede trêba, că acest Tantal êră un copil drăgăstos și isteț, un Nichiperce, cum se țice, căci după ce se făcu mai măricel, îl primi Joe să ședă la mēsa zeilor, să se ospeteze și el cu dēnșii.

Ađi așa, mâne așa, el avu privilegiul să vedă chiulhanurile zeilor și bețile ce făceau ei. Dela acest Tantal se șcie cum și cu ce se ospetau zeii. Se vede că el se născuse într'un cēs bun, de nu prē i plăcură laptele lor deeșci și dete în vilég tot ce făceau ei.

Astfel spuse că: Mēsa zeilor êră încărcată cu tot felul de scumpeturi: mănćari și beuturi de cele mai alese.

În capul mesei sta trântorul de Joe, tată și anchiu al tuturor zeilor și fulgerătorul păgănimei.

Alături cu dēnsul sta posmăgita de Junona, numă și mătușe a zeilor.

D'o parte și de alta stau înșiruiți ceilalți zei, fiecare după trēpta sa.

Năbădălosul de Neptun, turburătorul noianurilor și spaima călătorilor de pe mare.

Mangositul de Pluton, talpa ladului și chinuitorul sufletelor repositărilor păgăni.

Talpejana de Minerva, purtătoreă de povēză și țeiță a înțelepciunii

Diana Scaloiana, care ția fugiă de bivoli și nōpțea îi apucă de cōrne, țeița Lunei.

Marte bătăușul, cel mai posomorit dintre zei, povățuitorul rēsbōilor, al pāruelilor și al încăerărilor.

Pletosul Apolon cel spān, pentru care se țice: Vrabia tot pui și ea mōre de bētrănă, carmuitorul căruțului cu care se plimbă sorele.

Vulcan lăcătusul, cel șchiop și chior, făurarul zeilor.

Verigașul de Mercur, stafetar și alergător al zeilor și el însuși zeu al negoțului și al țălhăriei.

Lelița Vinerea sēu Afrodită, cu fiul seu, orbul Cupido, amendoi d'al de niște terchea berchea, ce sēmēnă scăiții, de cari se încălecase băeții.

Vitezul Hercule, cel cu pielea de leu imbrăcat și cu toroipanul d'a umeri, fiu din flori al lui Joe.

Beleujatul de Bacus, cel pururea cu vinul în nas, zeul bețivilor și al turlăciților matosiți, fiu de lele al lui Joe.

Măscăriciul de Silenu, soitariul zeilor și vasilca omen'rei, nedespărțitul tovarăș al lui Bacus.

Toți stau împregiurul mesei, tolăniți pe pantece ca dobitocele și măncau cu brâncuțiile.

Așă se țice că êră obiceiul zeilor să ședă la mēsa ca să mănānce: așă êră și pe pămênt.

Tantal, spune în cărțile păgânești, că mănăcarea cea mai însemnată a zeilor êră Ambrosia și beutura Nectarul.

Ambrosia êră de nouē ori mai dulce decăt mie-reă, fōrte plăcută la gust și bine-mirositoare. Spre a o adună, Joe făcuse un stol de porumbei, sarcina căroră êră de a o adună din lumea întregă. Când vre-unul din acești porumbei se rēpunea de vre-o pasēre răpitōre sēu de cătră vre-o iasmă, Joe făcea numai decăt un altul la loc, ca să nu lipsescă din numer.

Nectarul êră o beutură roșie ca vinul și strălucitoare. El êră adunat numai din mieđul florilor. Când îl turnă, te imbēță mirosul lui cel frumos. Cel ce atingea buzele numai de o cupă de nectar sēu gustă din ambrosie, se făcea fără de mōrte

Un bătandru, frumușel ca o cadră, pe nume Ganimed, êră pāharnicul lui Joe, și o fetișcană, ce se numia Ebe, êră pāharnicesa tuturor celorlalți zei.

De aci au luat-o făcētorii de stichuri de țic: cutare a avut la mēsa lui ambrosie și nectar, ca să arate că a avut mănćari și beuturi fōrte bune.

După ce se ospetă bine și începea a prinde la

limbă, Silenu le da semănță de vorbă și ȕei spu-neau apoi la flecării, de s'ar fi ingreșosat nu șciu care om de trebă, să le asculte. Șră după ce luau luleoa nēmțului cu zale cu tot, se tăvăliau in niște spurcăciuni, numai bune pentru ȕei.

Tantal, Nichiperce cum eră el, rȕdea de sub musteță cānd vedea pe ȕei marțafoindu-se și ingālādu-se in pēcat.

Intr'o ȕi, pe cānd ȕei erau mai toți turlăciți precum nu-i mai vȕduse el pānă atunci, Tantal fură un borcan de nectar și il aduse prietenilor lui de pe pāmēnt, ca să guste și ei din astă beutură nemuritoare.

Cum află Joe de una cā asta, nu-l mai primi la mēsa lor, ci il lāsă, sã-și vȕdă de impērăție, cāci il făcuse impērat āncă de mai nainte.

Apoi, după o bună bucată de timp, ce-i veni lui Joe in gānd, cā numai luā cu dēnsul vre-o cāțiva ȕei și se cobori pe pāmēnt, imbrăcați tiptil, ca să cerceteze cum o mai duc ōmenii cu necazurile lor, și să vȕdă ce va mai găsi in lacomia lui, ca să mai apuce dela dēnșii.

După ce umblă, cāt umblă, ajunse și la impērăția lui Tantal și trase in gazdă la dēnsul. Acesta cum îi vȕdū, îi cunoscū, dară se prefăcū cā nu șcie cine sūnt. Și fiindu-i cunoscute blăstēmățiile și zizaniile dintre ȕei, vru să le cerce și ȕeirea, ca să se incredințeze de pricep ei ceva din ascunsurile inimilor ōmeneșci.

Pentru acesta puse de tăia pe insuși copilul seu, i amestecă carnea cu cārnurile dela alte dobitoce, făcū niște māncări de sã-și lingă ȕei și degetele, apoi le aduse la mēșă.

A avut dreptate bietul Tantul. Șei nici habar n'avură de acestea; ei își făcură ȕeirile de ris și de ocară, māncānd din bucate. Și dēcā bucătarul, care gătise bucatele, nu s'ar fi posomorit din sprincene cātră Joe, in semn de cele ce se intēmplase, ar fi māncat și tartarul, dară el se opri și opri și pe celalalte fușlamale de ȕei, să nu mai mānānce. Apucānd de scurt pe Tantal, el mărturisī totul.

Atunci Joe porunci unei ȕeițe vrăjitoare, să facă ce-o șci ea, numai să invieze copilul. Acesta adună tōte cārnurile și ōsele fiului de impērat, le puse intr'o cāldare mare, turnă peste dēnșele niște miroȕenii vrăjite și niște lēcuri culese din zemuri de burieni și pe cānd focul făcea să clocotescă ceea ce eră in cāldare, ȕeița vrăjitoare mestecă mereu cu un făcāleț de alun; eră impregiurul ei trāgea danțul lelelor ceialți ȕei și bolborosind ca niște descāntece, pe care le șciea, numai ecă-te cā ese din cāldare fiul impēratului, viu nevătēmat. Numai un umēr i lipsiā. Pasāmite eră tocmāi bucata de carne, ce o māncase pricopsiții de ȕei la mēșă. Atunci Joe i puse un alt umēr de os de fildēș, alb ca laptele.

Chir Zefs se supērase, nu se supērase, cānd cu borcanul cu nectar, cānd voi Tantal adecă să cerce dēcā in adevēr, cei ce vor gustā din el, se vor face fāră-de-mōrte; dară bātaia asta de joc n'o putū trece cu vederea.

Pentru acesta, spun pāgānii, cā pe Tantal l'a dat unei ōsinde vrednică de dēnșii, ca sã-și arate puterea și bună numai pentru un sarsailă de ȕeu, ca să o sufere.

Puseră, frate, pe el Tantal să stea vecinic intr'o gārlă, să i se frigă sufletul de sete, apa să i se suie pānă la bārbie și cānd se va plecā să bē, apa să pērā și el să rămāe tot insetosat. Mai orāndui Joe să crēcā pe malul gārlei niște pomi, cari să fie incārcați de rode fōrte frumōse și fōrte gustōse, de sã-i lase gura apă de poltă, cānd s'o uitā la dēnșele, cā lui Tantal sã-i chiorāe mațele de fōme și cānd va

intinde māna sã ia vr'o pōmă din ramurile ce ater-nau pānă pe d'asupra capului lui, aceste ramuri odată să se ridice in sus, cā și cānd ar fi fost nādrāvate.

Mai orāndui Joe, ca de ceea parte a gārlei, sã se ridice niște munți de petră; nalți pānă la nuori și să stea povārniți, ca și cānd ar fi sã cadă peste dēnsul la fiecare clipelă și astfel, bietul om, intr'o temere, intr'o fōme și intr'o sete nesfērșită, să o ducă pānă la sfērșitul vecurilor.

P. Ispirescu,

Din neguri reci...

Din neguri reci, din vȕcuri trecute, ānger scump,
 Fiuța ta apusă aș vrē ca să ț-o rump,
 Cānd luna, 'nsoțitōrea durerii mele-adānci,
 Alunecă in taină, pe dēluri și pe stānci,
 Lin baterea de vȕnturi să mi te-aducă jos.
 Cu chipul teu de Cherub, cu glasu-ți māngāios;
 Să luminezi in nōptea vieții mele grea, —
 Astfel de-ar fi iubit-o, ai fi pe veci a mea.
 Un ropot de isvōre să aușim trecēnd,
 Prin codrii triști austrul să trecă aiurānd,
 Un hymn de fericire boschetul inverȕit
 Să cānte, cānd vei trece cu chipul teu slăvit.
 A dragostei candelă cu raza ei de veci
 Să lumineze fruntea și ochii tei cei reci
 Ș-un buciom de sub cetini să cānte-așă cu drag,
 Cānd peste noi cadē-vor lin frunzele de fag;
 Eu pērul teu cel mōle și galben sã-l desprind
 Și 'nduioșat de doru-ți incet să te cuprind...
 Din ērba rouatā resarā-ne 'n amurg
 Un riu de fericire... să vȕdi prin el cum curg
 A nōstre ȕile de-aur, a nōstre desmierdāri,
 Astfel ca și pe buze 'ndrāgite, sārutāri.

O, dragă! ce de vreme-i de cānd nu ne-am vȕcut,
 Eu jos plāng in miserii, tu 'n chaos te-ai pierdut.
 I-ți vȕd adese fața, ca fața albei ceri, —
 Dar vai l'a ta vedere, me mistui in dureri.
 De tremurā 'n vālcele o spumă ușurea,
 Gāndesc dōră de ești tu, o, fericirea mea;
 De bate nōptea luna in vechile-mi ferești,
 Gāndesc dōră de ērăș la geamuri te ivești.
 Dar tōte-a mele gānduri sūnt spuza dela foc...
 Cāci dusu-s'au cu tine, vietă și noroc;
 Pe urmele-ți pālite nimica nu-mi resar,
 Decāt suspine grele și plāngeri cu amar.

Din neguri reci, din vȕcuri trecute, ānger scump,
 De-aș vrē ori cāt in lume, nu pot ca să te rump!

Traian H. Pop.

Stefan Vodă și Turcii.

(Tradițiune)

Stefan Vodă a fost un domn, despre a cărui intē-țime și vitejie s'a dus vestea, cum se ȕice, pe noi noue țeri și noue mări. De cum s'a suit pe tronul Moldovei și pānă ce-a pus mānile pe piept n'a mai mai nici o ȕi de pace și odihnă, ca alți ōmeni, ci l'a numai resbōie peste resbōie. Nu apucā bine a bate cu un impērat, craiu, voevod seu ce eră și dōră trebuia să mergă in potriva altuia. Și pōte cā el nu s'ar fi bātut de-atāte ori, dēcā craii și impērații

prin pregiur i-ar fi dat pace. Dar apucându-se dușmanii țerii sale mai înteu la certyă cu densus, el, fiind un om care nu suferia nici când pe nime să-i sufle în borș, nu se lăsă până ce nu-i da fiecărui câte-o băta dela rôte, șcii coala . . . s'o ție 'n minte cât a fi ș-a trăi, se 'ntelege că decă mai avea noroc să trăească și nu se 'ntorcea nici odată la scaunul seu din Suceva, până ce nu alungă pe toți dușmanii din țera seu ii trimitea de-a dreptul in cealaltă lume, ca să nu le mai audă de nume.

Așa eră Stefan Vodă, cine vrē să șcie, înțelept, isteț, inimos și viteț cum n'a mai fost altul pe timpul seu de-ai fi umblat să cauți lumea în lungi și curmeșii. Și cumcă într'adevăr a fost așa și nu altfel, acuș ve veți incredință din celea ce vi le-oi spune despre densus, după cum mi le-au spus și mie alții.

Cu mulți ani mai nainte adecă de-a se urcă Stefan Vodă pe tronul Moldovei, dice că împēratul turcesc, acuma nu se șcie din care pricină, destul atăta că ș-a fost pus ochiul pe Moldova și de-aceea căută el tôte chipurile și mijlôcele cum ar putē pune și mâna pe densa. Dar nu șciu cum s'a întēplat, că nici odată nu ș-a putut ajunge scopul. După ce s'a suit Stefan pe tron, erăș ș-a cercat norocul, voinđ și pe densus a-l subjugă și a-l face să-i plătescă haraciu, după cum i plătia și alți Voevođi din alte țeri de mai nainte subjugate.

Inse Stefan Vodă mai de grabă ș-ar fi dat capul, decăt ar fi închinat cui-va țera de bună voe și ar fi plătit haraciu. De aceea înțelegēnd el, dela cine va fi înțeles, cu ce fel de cugete bune și prietenești se pōrtă Turcul; a chemat într'o đi pe toți sftnicii sei, precum și pe mulți alți boeri și ômeni însemnați la sine și ținēnd cu dēnșii sftat, le istorisi din fir in pēr tôte celea ce voeșce să începă și să facă Turcul. Eră după ce le istorisi îi întrebă dicēnd:

— Spuneți-mi acuma, boeri dvôstre, ce ar fi mai cu cale și mai nimerit să facem? . . . să 'nchinăm țera Turcului și să-i plătim haraciu, ori să nu-i dăm nimic?

Sftnicii repunseră la acesta întrebare neașteptată dicēnd:

— Ba! una ca acesta n'om mai face-o nici odată! . . . Moși din strămoșii noștri n'au plătit nimēru haraciu și acuma noi să fim aceia, carii să-i plătim? . . . Au doră banii, ce-ar fi să-i dăm Turcului, n'avem noi pe ce-i întrebuiță? . . .

Lui Stefan i plăcū foarte mult respunsul acesta, căci pare că sftnicii i l'ar fi cetit din inimă: Dar băgați bine de sēmă, că împēratul turcesc, vedēnd că nu voim a ne supune, a-i închină țera ș-ai plăti haraciu, are să se mânia și să se scôle cu putere asupra noastră ș-atunci ce vom face? . . . Cum ne vom apēra de densus, după ce noi Românii sūntem, așa dicēnd, numai o mână de ômeni, pe când Turcii . . . câtă frunță și erbă? . . . Noi, după cum șciti și singuri, avem numai foarte puțină ôste, pe când împēratul turcesc are o mulțime renumerată. Nu șciu decă vom fi in stare să ne apērăm de densus, întēplându-se să se ridice cu putere asupra noastră. Deci încă odată ve fac luători de sēmă: ce-i de făcut și de început, ca nu cumva după aceea să se implinēscă dicala cea vechie: »dă-mi Dômne mintea cea de pe urmă a Românului!«

— Decă Turcul se va rădică cu putere asupra noastră, după cum prē lesne e de prevēdūt. — respunseră sftnicii — atunci nici noi nu vom sta cu mânilor în șolduri, ci vom căută tôte chipurile și mijlôcele câte numai ne vor fi cu puțință ca să ne apērăm de densus.

— Nu-i vorbă că așa ar trebui să facă fiecare Român adevērat, când vede că domnul seu e in pri-

mejdie și țera amerințată de-a fi cotropită de păgani. Dar de una, drept să ve spun, că totuș me tem, ca nu cumva, când voi fi in dricul nevoei, să me lăsați ca frunța pe apă . . . Mulți sūnt, carii, înainte de reshoiu, se arată cei mai viteji ômeni de pe țata pământului, ēr când vine treba la adecă, atunci dau dos la față și . . . pe ici incolo ții drumul! . . .

— Căt despre una ca acesta să ne ferescă sftnii, căci doră nu sūntem noi iepuri să ne spăriăm de tōtă nimica, ci Români, ș-apoi Românul, mai ales când i vine mucul la deget, nu se lasă cu una cu douē!

— Atăta am voit să șciu — dīse Stefan — mai mult nimic! . . . Er ce se atinge de mine, să șciti că eu căt voi trăi nu voi da Turcului nici o para orbă.

Și cum a đis Stefan Vodă, așa s'a și întēplat, căci ce dicea el odată, đis eră.

Impēratul turcesc inse, cum a prins de veste despre hotărērea lui Stefan Vodă, s'a făcut foc și pară de mânia și i-a scris ca pe loc să-i trimită haraciu, ori de nu, va fi vai și amar de capul lui. A cugetat pe semne Turcul in mintea sa, că Stefan, cum i va vedē scrisôrea, s'a vîri in tôte recorile și 'ndată i va trimite banii. Dar s'a înșelat amar, căci Stefan Vodă nu eră unul de cei ce se inspăimântă așa de grabă . . . El cum primi șcirea acesta, a spus trimisului turcesc să se întorcă inapoi de unde a venit și să spună stăpânului seu, că decă-i trebeue haraciu din Moldova, să vie singur și să și-l iee.

Trimisul se 'ntorse și spuse stăpânului seu ce avū să-i spue.

Impēratul, vedēnd că Stefan se 'mpotrivesce, că nu vre de bună voe să-i trimită haraciu, i mai scrise odată și tot așa in vr'o câteva rēnduri și de câte ori i sciea, de-atâtea ori mai tare il amerința.

Dar Stefan Vodă nici grijă n'avea. El totdeuna i respunse ca și 'ntēia-și dată, că decă voeșce numai decăt să aibă haraciu și din partea Moldovei, să vie singur și să și-l iee, să vedă cum l'a luă . . . Er căt despre densus, dicea, că nu i l'a da de bună voe in veci și purure, de-ar șci că s'ar întēplă nu șciu ce să se 'ntēple.

Trimisul, ce eră să facă? . . . să se pue cu Stefan in pōră? . . . Atăta i-ar fi trebuit, mai mult nimic! . . . Iși luă deci catrafusile și, fără să mai dică vre un cuvēnt, se 'ntorse frumușel inapoi de unde a venit.

Stefan, cum petrecū cu nepusa in mesă și cea de pe urmă ôră pe trimis, vedēnd că nu pōte cu una cu douē s'o scōtă cu Turcul la capēt, porunci ca să se adune de grabă toți sftnicii la un loc, spuinđ că are să le împărtășescă niște lucruri foarte cumpenitōre. Eră după ce aceștia se adunară, le dīse:

— Ecă, scumpilor mei sftnici, ce voeșce împēratul turcesc să facă cu mine și cu voi cu toții: dice că are să vie cu ôste asupra Moldovei, ca să ne facă mii și fărîmi, pentru că nu voim să-i închinăm țera și să-i plătim haraciu. Și când Turcul spune una ca acesta, să șciti că nu e lucru de șagă . . . Ce-a spus odată, e spus și când se mânia, e varga lui Dumneđu! . . . Deci v'am chemat ca să aud și acuma, care e părerea dvôstre? . . . Implini-ve-veți făgăduința, care mi-ați dat-o acum câteva luni? . . . Și decă aveți de gând s'o impliniți, apoi ce ar fi mai bine să începem și să facem?

Toți sftnicii, precum și ceialalți boeri, cari se mai află adunați împregiurul lui Stefan, strigară intr'un glas, că mai de grabă vor muri până intr'unul, decăt se vor lăsă a fi cotropiți de păgani.

— Așa am cugetat și eu — dīse Stefan. — De-acuma la lucru, căci timpul e scurt! . . . Ca mâni o să ne trezim cu Turcul in țera! . . .

Și cum rosti cuvintele acestea și se despărțiră

dela olaltă, atât Stefan Vodă, cât și stetnicii sei începură din toate părțile a se pregăti din resputeri de resboiu. Și unii și alții resculară și adunară la un loc poporul de pela sate, căci pe timpul acela nu eră, ca acuma, atâta oste învețată, câtă ar fi fost în stare să deie față cu ostea unui împărat de pănura celui turcesc, ci mai mult poporul dela țera eră apărătorul și scutitorul adevărat al țerii. Și până în câteva zile eră o mulțime mare de oste adunată în Suceva gata ca la cel dintăiu semn să se pornescă în protiva păgânului.

Turcul, pe de altă parte, cum a audit dela trimisul seu, că Stefan Vodă, nu numai că nu voeșce să-i inchine țera și să-i plătescă haraciul, ci încă îl ie și peste picior, chiemă totă ostea câtă o avea la un loc, și mai de grabă de cum ș-ar pute cinea inchipui, se porni cu dēnsa asupra Moldovei. Și eră Turci de nu le mai șcieai numărul și când ajunseră la marginele Moldovei și intrară peste hotar eră mânia lui Dumnezeu ce făcea.

Dar las că și Românii nu sta cu mânilor în șolduri să-i aștepte ca să le scurteze viața mai înainte de ce le-a sosit vremea. Ei cum prinseră de veste, că Turcul a intrat nepoftit în țera, se porniră cu Stefan Vodă în frunte înaintea lor și cum sosiră față în față unde nu începură a mi-i lua la ochi cu săgețile ș-a se bate cu dēnșii ca niște lei infuriați, când sūnt amerințați cu mōrtea în însuși culeșul lor. Și se incinse o bătae ca acea pe viețā și pe mōrte, de cugetai că e prăpădenia lunei, nu alta.

Dar ce tolos de totă bărbăția și vitejia Românilor, după ce eră pōte pe de ce părți mai mulți Turcii decât dēnșii. Eră tocmai așa ca și când ar sări un jurat la bătae în potriua unui sat întreg. Cum să invingă juratul pe sat, fie acela chiar și un urias, decât e numai unul singur?

Stefan Vodă, omul ce nu se lăsă cu una cu doue a fi spēriat și care fōrte bine se pricepea la apucături resboinice, vedēnd că sūnt atāția Turci și că la șes e peste putința a ține piept cu dēnșii, o întōrse altmintrelea, începū adevcă a se retrage pe încetul cu ostea sa spre munți ș-ai face prin acēsta pe Turci să credă că el ar fugi de dēnșii.

Turcii, nici visând măcar cu ce fel de gânduri se portă Stefan, se luară la fugă după dēnsul.

Dar Stefan, după ce se retrăgea cu ostea sa ca la vr'o câteva mii de pași, de odată sta locului, se mai bătea cât se bătea cu dēnșii. apoi erăș se retrăgea și tot așa făcū el în mai multe rēnduri, până ce-i ademeni sub pōlele munților.

(Va urmā.)

S. Fl. Marian.

O musă — cenușerēsă.

(Urmare.)

De vuetul ce se născuse cu aceste lupte, se spāimântă Țigănimea și se pregăteșce de luptă, ăr Tandaler le spune în următōrele cum să se bată :

„Cu ochii inchisi e bine a se bate,
 „Că nu-i cauți vrājmașului în față,
 „Nici te temi de a lui infricoșate
 „Arme; sēu și căutătură îndrăznētă :
 „Nu veđi cine lângă tine pică
 „Și până la mōrte nu șcie de frică.

•Răcniți, chiuiți, strigați din gură,
 •Cāt va incăpē pe grumazi dē tare

•Asta încă e bună învețatură,
 •Că așa se îmbărbată fieșcare ;
 •Er nepretinul se spāimântēză
 „Și a se băgi în resboi nu cutēză.»

Poetul, în ajunul de a începe să descrie cum-plita luptă, ne arată neputința sa în următōrele :

De aș avē gātul de vișel și pept
 De oțel, — ăr glasul de bou de baltă,
 N'aș putē eu versul să-mi aiept
 Să cānte căđut bătāia naltă
 Carea norodul murg aici fece
 Și — spun drept — că puterea-mi întrece.

Dar fiind nōpte, Țigani dasc peste o ciredă de boi și cu aceștia s'au bātut ei și se înțelege, în urmă au invins. Țigănimea până cātră đi se depărtase de locul de luptă și dā într'un cāmp plin de cadavre de Turci și de Munteni Aci le ese Satana înainte în chip de Turc, și arătându-le cāmpul plin de cadavre le spune, că toți aceia sūnt Munteni, cari mai scāpase din mână Turciilor, dar când ei pe aci s'au întēlnit cu tabāra lor, a Țiganilor, astā nōpte și au fost toți uciși, — și de ore-ce au perit acum toți Muntenii, le spuse că Mahomet face pace cu ei, le dā țera lor și-i poiteșce să-și alēgā vodă. — Asmodeu, ca să strice pe creștini, se duce și îndemnă pe boeri la tradare. Pe când Tepeș cu poporul luptă pentru țera și sfārmă pe Turci, boerii

Ședea pregiur de mēsă,
 Cconțișe, coconi și cocōne ;
 Toți fiind cu mințile voiōse,
 La glas de ceterē și canōne.
 Incōce, incolea sburā inchinate
 Pāhare pline de sātătate.

Ēr cāntărețul Hriza le cāntă cāntecul lui Arghir. Pe când se ospetā, vine la ei Asmodeu în chip de sol și le spune, că Tepeș a invins pe Turci ; toți se bucurā, numai boerul Dānescul nu, căci el trāgea să ajungā domn.

Satana vedēndu-se și el și Turcii invinși, se trage »pe ascuns într'o mănăstire« prefăcându-se în o frumōsă copilă.

Șciind el acū de multă vreme,
 Că frații călugări în chilfă ;
 Au primit pizma fără a se teme ; !
 Ēr pizma iubita lui fiā
 Au nāscut acolo depreună
 Fătāria și vrajba nebună.

În mănăstire apoi se deslășurā un comic episod și tot-odată amarā satirā la adresa călugărilor. Țigani după indemnul lui Asmodeu încep a se slătui cum să-și alēgā domn și să togmēsca țera. Guliman și Gogu vorbind despre greutatea domniei și a boeriei dic :

Spuneți-mi rogu-vē ! ce greutate
 Are un Vodă ? — Eu voi desvolbi-o !
 Intēi : dōrme ca și noi pe spate
 Sēu cum vra, pān' ce se face đio,
 Apoi sculāndu-se hē și māncā
 Sēu își rađimā capul în brāncă.

De-aici jalbe și cereri ascultā,
 Și le hotăreșce cum pricepe ;
 Fār de a-și rumpe capu cu multă
 Invēțatură ! ce nici i incape
 Lui în mintea cea domnēsca ; de alte
 Grigi mai cuviōse și mai nalte

Fata cârșmarului.

Precum sânt: ciferturi și implinele
Și alte a domniei venituri grase.
Aceste sânt mai tôte a lor, cele
Ostêneli și greutăți povâröse!
Intr'altele apoi, cum socoteșce
Și i vine in minte, așa porunceșce

Și acêsta o dice Drăghiciu povară?
Dar eu ve țic. că a scobire o covată.
Este o meșterîă mult mai rară
Și mult mai grea; decăt in polată
Pe divan ședênd a porunci: »Eu!
»Cutare din mila lui Dumneșeu!

»Poruncesc acêsta cu tăriă!
Și cum șciți voi inși celelalte...
Eră incăt e pentru boerîă,
Grigile acestor tocma nu-s nalte!
Să me bata Dumneșeu decăt
Ajunge tot lucru lor o flêcă!

„Bine țici, Dumneșeu să te custe!
Gulimane! — strigă din mulțime
Gogul — căci nădragi largi, dar inguste
Socoteli mai tötă boerime
Are. — I cunosc eu din rădecină:
Așă sfânta Vinere me țină.

Tötă țiuă cu ciubuc in gură
Pe divan stîrvesc, êr câte odată
Totuș a plesni in palme se indură;
Și a chiâmă pe un argat sêu argatâ:
»Bre, ciôră, mei! — strigând plin de rândă —
»Spune, cai la butcă să prindă!

Se scölă apoi Balăban, êr Bobul vêdêndu-l că
trage și el la domnie i dice:

Atunci Bobul a se rabdă nu pôte
Și dice: Dê ți-ar hi mintea lungă
Bălăbane ca căciula; pôte
Că ar' nimeri statul têu să ajungă
A ne induplecă intr'aceeași parte
Unde vrei să ne duci pê departe.

Dar n'am mâncat încă steregoiă,
Nici mătrăgună, să nu simțim
Când ar vra cineva să ne despoie!
Și pentru ce să ne grălim?
Așă de tare? intr'un lucru, care
Poșteșce mai multă judecare.

Au dôr ca să te punem pê tine
Vodă, seu dôr Ban, seu cevaș altă?
Și Țigani ție să se inchine?
Er tu la dênșii cu sprincênă nalta
Căutând in jos să scuipi departe
Litându-ți de opincele sparte?

Dar nu! Dumneșeu să mē ferescă!
Mai bine hălui mai rêu Muntean
Voi să mē inchin și să-mi poruncescă,
Decăt căldărarului Bălăban!
Încă Bobul vorba nu sfêrșise,
Când Ciormoi sculându-se așă țisê:

„Dar ên mai mușcă-ți ha limbă, o Bôbe!
Nu te acătă de ômeni de omenîă;
Gândeșci tu că aici făurim la scôbe?
Sêu ceva dintru a ta meșterîă?
Mișel ce ești! — dê ți-ai ține gura
Și ți-ai spelă dê pē față șgura.

»Dar tu cine ești? — mănios strigă
Burda fierar, cu piică mare —
Adică rîde Ciormoi dê opincă,
Cum rîde căzanu de căldare;
Sêu și cum dracul dê porumbele,
Fiind el mai negru decăt ele!

Dracu mai vêdu ciurar cuminte
Și vedeți-l cum să născocôră
Ca când ar' imbucă tot plăcinte,
Și ar' screme tot aur și comôră.
Er' Tandarel, cui o veciă
Părea că așteptă pân' la domniă,

Neputend atăta rēbdă vreme,
Turburat strigă și cu rēstire:
Dar nici odată nu ve veți teme
Voi ômeni fără dê socotire
Dê voveoșii voștri incalete?
Blătărând ca niște mueri bete?

Dăci ecă ve țic ha mai dê pē urmă:
Așă să tăceți ca peșcii in apă;
Că decăt oi simți că mē curmă
Cineva in vorbit și un cuvênt scapă
Din gura lui ha nêrușinată;
Țeu! că i voi rumpe fâlcile indatâ.

Niște mișei făcători dê ciure
Lăeți și mâncători dê mortăciune,
Încă și pē hei cinstiți să injure?..
Așteptați numa... că acuș voi pune
Eu căpăstru și zăbale in gură
Și-ți jucă a ursilor jucătură.

»Dar cine îți dede a ha putere?«
— Un glas se ridică din grămadă, —
»Să ne batjocureșci o Tandalere?
— Acest eră iubitor de sfadă
Sfârcul — »încă n'a soșit clipita
— Aداuse — »ca să ne împarți tu pita!

De-acî incolo incede o cumplită păruelă intre
Țigani și poetul incheiă:

— Destul, că grea perire
Țiuă acêsta aduse in țigăniă;
Și toți Țiganii încă intr'acea sêră
Merseră care incotro la țêră.

Acesta este pe scurt cuprinsul celor douespre-
dece cânturi, din cari se compune poema. Afară de
cele resumate pân'aici se mai află încă un episod,
care se impleteșce prin poemă și ai cărui eroi sânt
Becîcherec numit și Istoc, nemeș unguresc, țigan și el
de origine și scutariul seu Haicu. Becîcherec plecase
in lume să-si caute pe iubita sa Anghelina, pe care,
dicea el, că i au furat-o smei. Rătêcesc ei cât rătê-
cesc, pățesc diverse aventuri, in urmă dau și de ta-
băra țigănescă in codrul fărmeecat; ei credea inse că
aici sânt in China, in țêra lui Por-impêrat. Aici Beci-
cherec aude o vóce dintr'un fag, care dice:

In zădar te bați drăguț Istóce,
Că Anghelina ta mai mult nu vie,
Ce s'află intr'a morții împêrăția.

Astfel Becîcherec se întórce acasă.

(Va urmă.)

Ar. Densușianu.

Baschii.

(Urmare.)

2) *Char* (șar) e particula de diminutiv și dă înțeles de: ceva mai mic, mai puțin, mai slab etc. p. e. gizoun om, gizounchar, om mic; handi mare; handichar, mai puțin mare.

Acest char (șar) se află la noi în diminutivul: șoru, șoră, căci a trebuit să se formeze după genurile din limba noastră. În formațiuni a, e și u din rădăcina cuvântului se stramută în i, ș-apoi se adaugă șor, șoră, p. e. fată, fetișoră, vară, verișoră, astfel: lorișoră, frunzișoră, pălmișoră, viișoră, vâlișoră etc. mărșoră (unde a din urmă a cădută); astfel de genul mărșoră: frățișoru, verișor, perișoru, merișoru, munțșoru, delușor etc. Din cele în u, se aud în diminutiv și cu u: omușor, pomușor, călușor etc.

Cu forma această aflăm și adiective: nălțișoru, mărșoră, mărișoru, tărișoru, acrișoru, bunșișor etc. Așa: acrusor etc.

3) *Sca* e particula de diminutiv la Basqui și din substantiv face ființă ori lucru mic, mai mic p. e. șoro, animal, aberesca, animal mic; mendi, munte, mendișca munte mic, ollo puiu, ollasca puiu mic. Vedem, că la substantivele terminate în e, i se adaugă la cele în o, acesta se strămută în a, ollo, ollasca.

Particula *sca*, ca formulă de diminutiv se află și la Români, p. e. muierușcă, găinușcă; moră, moșușcă etc.

4) *Tto*, și fiindcă după ortografia lui (Gèze doi) se răspunde ca t immoiat, adică ț, particula țo adăugată la substantiv, îi micuțește înțelesul, p. e. gizoun om, gizountto om mic; haur prune; haurtto, prune mic.

Acest țo se reafă și în limba românească și formează-se pentru formele genurilor din limbă, se află în particula: țu, ță p. e. omu, omu-țu, pruncu, pruncu-țu, frate fratu țu; delu, delu-țu, mēru, mēru-țu, peru-țu; vērū, vērū-țu; precum și în unele nume de botez: Petru-țu, Pavelu-țu, Ionu-țu, Stefanu-țu, etc. Formele femeine: fetă, fetu-ță și feti-ță, casă, vātru-ță, frunđu-ță, gāscu-ță, viiu-ță, grādi-ță etc., unele nume de botez masculine, se află și în forma femeină, p. e. Ioni-ță, Stefani-ță, (Georgi-ță) Noi acest diminutiv îl avem și în adiective, p. e. dragu-țu, dragu-ță; micu-țu, micu-ță; un picu-țu; negru-țu, negru-ță, etc.¹

Pentru augmentative — cari înmăresc înțelesul sunt următoarele sufieșe, seu particule de terminare. 1) țzar se adaugă la substantive pentru de a le face de grosime, grozăvime etc. p. e. emaztefemeie; emaztetzar. Țzar e și adiectiv, cu înțeles de mare. 2) egi (eghi) se adaugă la substantive și adiective pentru de a da înțeles de foarte mare, foarte tare p. e. gizoun om, gizounegi; handi mare, handiegi, mare — Acest egi stă aproape de: ago sufieșul comparativ la Basqui, și de oc, la celto-bretonică — și la celto-galli. — De și s'ar ține de alta înțeles, mșir aici, că oc și og e sufieș de augmentativ și în limba noastră: nās-oc, țepēn-og.

3) *Adiectivele numerarie seu numerii cardinali.*

Între cuvintele de »prima necesitate« seu între cele de lipsă pentru usul de totă ziua, sunt deosebiri numerii, carii se susțin în atare curățenie a limbii, ori cât de influențată se fie de alte limbi, și pentru aceasta avem să deducem, că numerii sunt bas-

chi mai află diminutiv în țu, p. e. omulețu, prunculețu, greulețu (negustor cu marfă puțină); dar lețu seu o dependință, seu cuprinde în sine doue forme de diminutiv: le și țu ca în viț-elu-șu. La Francezi: homelet, lemme, remmelle, din elle, femmellet.

quici. Mai sus s'a aretat părerea, că Iberii, stramoșii Basquilor s'au amestecat cu Celtii și că astfel s'a format poporul Celtiber, — acărui remașită neromanisată și respective nespanolisată sunt Basquii.

Pentru asemenarea cu numerii din dialect celtic, anume: celtobretonic¹ ce se vorbește în provincia Bretagne din Franca, voi adauge aci și numerii celto-bretonici.

La Baschi:

1 bat	1 unan
2 bi, biga	2 daou masc. diou fem.
3 hirour	3 tri masc., teir fem.
4 laur	4 pevar masc., peder fem.
5 bost	5 pemp
6 séi	6 c'houech
7 zazpi	7 seiz
8 zortzi	8 eiz
9 bederátzu	9 naô
10 hamar	10 dék
11 haméca	11 unnea unu dece
12 hamabi	12 daouzek, doi dece
13 hamahirour	13 trizek
14 hamalaur	14 pevarzek
15 hamabost	15 pemzek
16 hamasei	16 c'houezek
17 hamazáspi	17 seiték
18 hamazörtzi	18 triouech 3 șese
19 hemerétzu	19 naonték 9 dece
20 hógei	20 ugent
21 hógei etabat, doue-deci și una etc.	22 unan var-n ugent, etc. unul peste (spre) doue-deci
30 hogei etahamar, doue-deci și dece	30 tregonnt
31 hogei eta hameca, doue-deci și unspredece	31 una ha tregonnt, una și trei-deci
40 Berrógei doi doue-deci	40 daou ugent doi doue-deci
50 Berrógei eta hamar patru-deci și dece	50 hanter kannt, jumetate de sută
60 hirour hagei, trei doue-deci	60 triugent trei doue-deci
70 hirour hóge eta hamar, trei doue-deci și dece	70 dék ha tri ugent, dece și trei doue-deci
80 laur hógei, patru doue-deci	80 Pevar ugent, patru doue-deci
90 laur hogei eta hamar patru doue-deci și dece	90 dék ha pevar ugent, dece și patru doue-deci
100 ehun	100 kant
101 ehun eta bat, o sută și unu	101 unan ha kant, unu și o sută
1000 mila	1000 dék kant, dece sute.

Ar merita, ca să se facă asemenarea și cu numerii numerilor în franceza și în latina, — precum între cea baschică și bretonică, ca să se vedă, că ce a luat latinii și francesii dela Celti și Baschi, — dar o las, ca s'o facă aceia, carii poartă interes de așa ceva. Ací observez numai aceea, că în limba noastră dela 11 — până la 20, vine înainte spre, ce-l aflăm în bretonică, dela 21 — până la 30; și la noi dela 21, 31 — 91 vine înainte și, ce-l aflăm în baschică dela 21, după fiecare decime, în cuvântul eta (lat. et).

E încă de amintit dek din bretonică, deka gr. decem latin; când d în 12, 13, 14, 15, 16 bretonic e schimbat în z, la noi în d=z, în 17 și 19 bretonic e schimbat în t, până ce k=c a ramas neschimbat.

Astfel, afară de bi biga 2 și séi 6, nu e nimic comun cu limba latină, seu atare romanică; pe Hogei 20, îl putem aduce în legătură cu ugent 20 bretonic, unde h apare ca aspirațiune, ăra o cu u se schimbă adeseori.

(Va urmă.)

Dr. At. M. Marienescu.

¹ Grammaire Celtobrettonne par G. F. Le Gonidec Paris 1839. pag. 59.

Din viața de București.

(Modă lugubră. — Artă în doliu, artă în sărbătoare. — Teatrul Național. — Teatrul Bulevardului. — Teatrul Dacia. — Păcălela și scandal.)

— 18/30 octombrie, 1887.

Am pomenit, în cronica noastră precedentă, despre grija și ocupațiunea de căpetenie a doamnălor noastre în septembrie: hotărârea modelor. Diarele speciale în această atât de delicată și de importantă materie ne-aduc știrea că suverana modă — care domnește peste toate celelalte — a hotărât ca toate supusele sale să se împodobescă, pentru sezonul cel mai frumos al orașelor, cu negru. Rochi, pălării, mănuși, evantalii, garniturile capului, toate vor fi de culoarea întunecului și chiar decorațiunile salónelor. Negreșit salele de bal, ornate astfel, ne vor face mai mult impresia unor sale mortuare, hîrr! și multe ființe mai slabe de ângeri se vor simți pătrunse de fiori — de sigur nu de plăcere, dar de grăză — pășind pragul locașului în care se așteptau să 'ntimpine culorile dulci ale vieții. Pe legea mea, un asemenea bal s'ar asemăna pre mult cu acela dat de Lucreția Borgia, în salónele prințesei Negroni, tinerilor venețiani. Otrava fină a Borgiilor, corul mormental al penitenților și coșciugurile sinistre și etă-ne în plina petrecere dela Ferrara, înfățișată cu toate ororile crimei de riguroasă penă a lui Victor Hugo.

***

Și cum moda a luat doliul, artă, cu toate că în plină sărbătoare, a luat și ea pe al ei. Constantin Leca, unul din primii pictori români, mercuri, la 13 — număr fatal — ale curenteii, ș-a dat sfârșitul, după o existență de 77 de ani, în care ș-a asigurat pe deplin un nume în arta română. El e acela care a popularizat momentele strălucite ale istoriei noastre: După bătălia dela Răsboieni; întâlnirea lui Radu, domnul Munteniei, cu Bogdan al Moldovei, la Focșani; intrarea lui Mihaiu în Alba-Iulia. Cine nu cunoșce aceste tablouri cari, reproduse în mii de exemplare, în frumoșe oleografii și răspândite în toate casele, ne-au insuflat inimii, în copilăria noastră, dragostea faptelor mărețe ale strămoșilor?

Recunoscători pentru cultul ce penelul seu patriotic a sădit în inimile noastre, să dicem: Fie-i neștersă amintirea!

***

Vorbind de artă, am deschis parentesa că e în plină sărbătoare. Intr'adevăr, nici odată atâta activitate, în această direcțiune, nu s'a vădut la noi. Mirea espune vederii publicului, una după alta, noile-i producțiuni, la vitrina magazinului de musică Ghebauer. Mai deunăși eră admirabilul portret al dlui Hășdeu, eminentul nostru filolog și istoric, nu un portret ci un tablou, o adevărată operă de artă, prin espresiunea fericită pe care artistul a reușit s'o prindă pe pânză. Astăzi potretul unui domn pe care, decă e obscur, penelul lui Mirea îl va face ilustra prin măestria cu care a lucrat această nouă pânză.

Mai departe, urmând în sus calea Victoriei, la magazinul de papeterie Bidsorski, lângă pasagiul român, vedem niște mici dar prețioșe flori: o ceșculiță cu fransele, reproduse cu mult sentiment artistic de un tiner pictor C. Alexianu, absolvent al școlii noastre de bele-arte, după tabloul doamnei Nature. Și mai nainte încă, la librăria Niculescu, peste drum de

palatul regal, ni se presintă o adevărată expozițiune Nestorescu. Acest nume e indetel de cunoscut cetitorilor noștri. Nu sînt inse tot astfel și bucățile espuse. Cadrul unei cronici nepermițendu-ne d'a vorbi decăt în trecăt despre ele, ne vom mulțami numai a le menționă. Etă aci biserica Sântilor împărați, din Tîrgoviște, unde, dice-se, Mihaiu Bravul și Sigismund Batori ș-au jurat prietenie, reprodusă cu totă fidelitatea. Acest tablou ar fi, netăgăduit, o nemerită acșițiune pentru museul nostru istoric. Apoi un pepene care de sigur va remăne, prin arta cu care e tratat, tot așa de celebru ca al dlui Aman. După aceste, niște vișine cari fac să-ți lase gura apă și mai multe pânze cu flori: o cracă de liliac, pensele, trandafiri, cari toate pledeză strălucit și victorios în acelaș timp, pentru talentul autorului, arătându-ne progresul imens ce-a realizat în artă, în timpul din urmă.

***

Și încă nu e tot! Vineri (9 oct.) s'au espus în salonul din strada Stavropoleos concursurile aspiranților pentru străinăitate, cari estimp sînt în număr de trei: Bănulescu, Bălănescu și Serafim. Subiectul tratat e prima familie și schițele au fost clasate în ordinea de mai sus a numelor. Tablourile definitive nu ni se pare să intervertescă această ordine, căci pânza lui Bănulescu e, fără 'ndoielă, aceea care denotă mai mult temperament de artist. Adam, ședend pe un dămb la umbra unui palmier, priveșce 'n apusul cerului fericirea care a apus pentru dănsul. De și nu vedem decăt un colț din figura lui părlită de muncă, fiind cu totul în profil, totuș înțelegem, după dorul cu care pozițiunea sa ne spune că priveșce în urmă-i, amarul ce-i cuprinde inima gândind la raiul pierdut și de sine aceste versuri din 'Comedia divină' a lui Dante ne vin în minte:

... nessun maggior dolore
Che ricordarsi del tempo felice
Nella misera . . .

Cu capul pe genuchii lui, Eva dórme avându-și picioarele resfrante sub greutatea corpului: pozițiune grea și cu totul incomodă, decă nu chiar nefrăscă, pentru un om care dórme și care atunci își alege, dinainte, pozițiunea cea mai odihnită. În față, în stînga primului plan, blondul Avel, — pentru că s'a admis a fi bălăiu, — er pe planul al treilea, în dreapta, ócheșul Cain, — s'a admis astfel prin antitesă, — umplu tabloul. Fondul, cum am spus, e un apus de sóre, care armonizează perfect atât cu starea morală, psihologică, a personelor, cât și cu peisajul melancolic și abia întrevăzut ca printr'un vël. Tonul general al tablourilor e foarte plăcut, colórea cărnarilor caldă, gruparea, cu restricțiune de pozițiune Evei, fericită. Toate aceste denotă multul talent de care artistul e inzestrat și pe care, sîntem siguri, comisiunea de examen va șei să-l prețuiască.

Atitudinea Evei, care nu ne-a mulțamit în tabloul lui Bănulescu, nu lasă nimic de dorit în cel al lui Bălănescu. Adam șede tot pe un asemenea dămb, dar Eva, intinsă pe erbă, își rézimă bratul pe genuchii soțului ei. După maniera pre 'ingrigită cu care artistul ș-a lucrat tabloul, se vede că Bălănescu e un artist conșciințios, dar și pre minuțios în acelaș timp. Această minuțiositate a mers la dsa pân a-l face să reproducă aidoma modelul care i-a posat și întru că acesta — e vorba de Adam — e negreșit băiat levent, care ține pre mult la figura și frumusețea sa, artistul a uitat că pe vremea lui Adam nu erau încă salónele pentru tuns, ras și fresat, cu

' Nu este durere mai mare pentru cineva, decăt a-și pierde minti de un timp fericit, atunci când se află în nenorocire.

fără abonament. Astfel ne-a înfățișat în locul personajului legendar biăstemat de Iehovah ca »întru sudorea feței sale să-și câștige pâinea de toate zilele.« un don Juan — mai puțin costumul — scos ca din cutie. Pe primul plan e convenționalul Cain, pe al treilea, o jumătate din corpul lui Abel. Cealaltă jumătate nu știi unde s'a perdut. căci verdeta ce-ar vré să 'nehipuiască o tufă, nu e nici pré désă pentru a ni-o ascunde cu totul, nu e nici respirată pentru a ne lăsa s'o întrevădem printre frunze. Cerul e senin ca în cele mai senine zile — admirabil cadru pentru o grupă fericită —; dar peisagiul verde ca cel mai artificial dintre tonurile verzi cu cari zugrăvii musulmani vopșesc șalvarii lui Mahomet și pe care poporul nostru îl numeșce ciadiriu. D'altmintrelea nimic nu ne suggeréză ideia subiectului antic; ca tablou modern înse, mai puțin coloritul tipător al peisagiului și neajunsul cu cealaltă jumătate din Abel. pânza lui Bălănescu nu e nicidecum lipsită de acele calități, ce dovedesc dragostea de muncă stăruitoare a autorului și cum munca e talentul, sântem în drept să sperăm că, nelipsindu-i spriginul, artistul va ajunge departe.

Al treilea tablou, al lui Serafim, e foarte slab. Mai înteu pozițiunea Evei, care dörme pe o parte, culcată cu capul în póla lui Adam, e cu totul nenorocită, decât nu chiar necuviinciosă. Ș-apoi acest corp fără nici un relief, slab și desgustător, pare a fi o scândură tăiată pe urme de forme omenești. Deci destul! . .

***

Pe când artiștii tineri se încercă — și nu fără folos — a face adevărată artă, societatea dramatică pare că ș-a luat de sfântă menire să ne desgröpe toate uitatele melodrame ale teatrelor parisiane de maha de odinioră, de și nespriginirea acestui soi de spectacole de cătră public, mărturiseșe: »indeajuns, că nu sânt de loc gustate. Așă a fost sâmbătă și duminică (10 și 11 oct.), când s'a jucat pentru prima oră și s'a repetat noutatea de acest soi: »Grânicerul(?)« o melodramă ordinară, compusă din toate vechile resorturi obișnuite, de Fournier și Mayer, prost tradusă, cu toate că bine jucată.

»Dar, ne-ar puté obiectă societarii, aceeași lipsă de interes o arată publicul nostru și pentru piesele de valóre, și din nenorocire, e pré adevărat. Astfel marți, când pe lângă »Slujba grea« s'a jucat și »Frica de bucurie,« adorabilul act al dnei de Girardin: »La joie fait peur (Bucuria 'nfricoșeză)«; miercuri la »Hamlet« al lui Shakspeare, acest cap-d'operă al teatrului engles și al tuturor teatrelor și joi, la »Lumea în care ți se ureșce,« admirabila comedie a lui Paileron, sala teatrului eră literalmente golă. Mai cu sémă joi, din 72 de logi destinate publicului, numai 20 erau ocupate. ér din aceste cel puțin o duzină date gratuit. Stalurile străluciau de aceeași golicieune. Artiștii trebuie să fie descurăgiați, devotații artei, desolați.

Și cu, câtă deseversire a fost jucată comedia dnei de Girardin! Aménunta observațiune psihologică a autórei a fost așă de bine înțelăsă de artiștii noștri, toate mișcările sufletești așă de bine interpretate, că cu drept cuvânt ne putem mândri cu elementele de frunte ale societății noastre dramatice. Dna Popescu, ca mamă nobilă; dna Romanescu, copila adorabilă; dnii Manolescu și Petrescu, au fost deseversși. O mențiune dnei Manolescu și dlui Hașnaș care — în parentesă — ar puté să fie mai bine.

»Lumea în care ți se ureșce« a fost, pe lângă »Slujba grea« și »Frica de bucurie,« încă un succes care va comptă la activul artiștilor noștri. Piesa e o reluare și la timp am vorbit de ea. Artiștii au fost la 'nălțimea rolurilor, dar vorbirea — tréba traducé-

torului — nu totdeuna la 'nălțimea persónelor séu a situațiunilor.

În resumat au fost câteva seri plăcute aceste și decât publicul nu vine la piese bune, cu atât mai mult nu trebuie să i se dea spectacole rele cari, s'a vëdüt în deajuns, nu-l atrag mai mult.

Mulți atribue acéstă nepăsare începerei reprezentațiunilor trupei franceze, alcătuită de gustul indoelnic, dar interesat, al lui Claymoor, în sala băilor Eforiei. Sâmbătă (10 oct.) teatrul Bulevardului ș-a deschis porțile. Noi nu credem acestei cauze, de örece acei pe cari teatrul național trebuie să compeze, nu pré au d'a face cu acei ce alcătuesc publicul teatrului frances: ér decât admitem că teatrul compețéză pe acelaș public — publicul luminat (?) — reprezentațiunile franceze fiind dîlnice, acesta ș-ar puté ușor procură — după cum dispune și de mijloce — plăcerea ambelor spectacole. Causa, după noi — și lucrul nu póte fi tăgădnit într'un oraș cu o populațiune de peste un sfert de milion, ce-ar puté pré bine să poporeze cel puțin șese săli de spectacole — cauza adevărată e lipsa de cultură artistică, cu deseversire pentru cel dinteu fel de public, în direcție națională pentru acel din urmă. Lucrul e trist, dar așă este!

Tot atât de trist e și accidentul ce s'a 'ntemplat, tot joi, la teatrul frances. Dna Suzana Thal, care jucă rolul ducesei d'Aigreville, în »Bebé,« a cădüt, desfundându-se scena, în basin, la o adâncime de doi séu trei metri, frăgându-și amëndouepicioarele. Transportată la spitalul Colțea într'o stare desperată, se dîce că va fi nevoie a i se ampută un picior. Nu șcim cum va eși direcțiunea din procesul ce i s'a intentat și prin care artista cere o despăgubire de 20.000 fr.

Dar grotescul — teoria lui Hugo — se alieză totdeuna durerosului. Spre a nu contenii spectacolul, o altă artistă se însărcină cu rolul dnei Thal. Ne șciindu-l înse, luă partițiunea sufleurului (cântând după dânsa. Ceilalți artiști, ne mai avënd replica, se 'ncurcără cum se cade. Nouă intrerupere, după care toți artiștii se iviră cu partițiunile în mână. Lucrul merse și mai prost. Astfel șuierăturile se 'nmulțiră, huiduielile urmară și sala se golí în mijlocul celui mai mare scandal. Au petrecut boerii!

***

Dar nu numai boerii ș-au avut petrecerea lor! Așă se 'ntemplă tuturor acelor căror le prind ochii la flécuri și bine li se întemplă când o pătesc, cu banii dați, căpëtând în chipul acesta o lecțiune ce-ar trebui să-i învețe minte. E vorba de păcăléla celor cari alergase duminică, în numer însemnat, la teatrul Dacia, devenit locașul scandalurilor, spre a vedé câte în lună și 'n sóre i se făgăduiau prin reclama umflată de tot telul de termeni din domeniul opticeii, a unui așă dis profesor (?) Dieks. După înfățișarea a trei tablouri, foarte primitive, în locul interesantelor esperințe șciintifice, la care cineva ar fi fost în drept să se aștepte, cortina se lasă pentru o paușă de doué minute. După un sfert de ceas se ridică și respectivul anunță cu regret că, stricându-i-se aparatele, nu póte urmă reprezentația și poftesce pe public să vină altă dată: »Asta sera fost cum fost, mune sera mai formos!« Dar nu mai frumos ca plóia de șuerături și grindina de huiduieli ce 'nsoțiră politicósa-i poftelă. Un scandal colosal se înscenă în locul reprezentațiunei mancate: casa de bilete fu sfărîmată într'o clipă. Dar casierul »spëlase putina« cu bani cu tot — negreșit — și publicul remase cel păcălit.

Pofțiți la teatrul național, domnilor și la piese bune decât vreți s'aveți mai multă artă decât banii pe cari i dați!

A. C. Șor.

Fata cârcimarului.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 509. —

Nu-i vorbă, e foarte bun vinul la nenea Tôder. Cârcimar ca densul nu este prin malhalaua aceea. E lucru firesc dară, să aibă totdeauna mulți musafiri.

Lumea inse dice, că deu ômenii nu se duc acolo numai pentru vinul cel bun. Este mult foc și'n acela; dar este și mai mult în ochii fetei lui chir Tôder. De aceea s'adună 'n cârcîma lui atâta sumedenie de bărbați și tineri. Fata cârcimarului atrage lumea.

I. H.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Sciri literare și artistice. *Dl Iosif Kaufmann* a prezentat dlui V. A. Ureche, cu ocaziunea trecerii sale prin orașul Piatra, mai multe scrisori și acte domnesci pentru Academia Română. — *Dni Ioan Bălanescu și Al. Banulescu*, elevii ai școlii de bele-arte din București, au obținut amândoi burse pentru străinătate, la concursul pe care-l aprețiază și dl A. C. Șor în anul de acuma al foii noastre.

Poetul Eminescu. De mai multe luni diarele române publică informațiuni despre starea nefericită a potului Eminescu. Lumea română știe, că escelentul ei liric luptă cu mórtea și că agonia l'a împințat în mijlocul celei mai mari miserii. Și totuș societatea română nu ș-a făcut datoria, n'a venit s'aline cel puțin momentele din urmă ale unui talent atât de mare. La București de multe ori se dau reprezentațiuni pentru scopuri filantropice ba și personale străine; dar n'am cetit să se fi dat nici una în folosul poetului Eminescu, care a produs tuturor iubitorilor de literatură atât de multe momente plăcute și care a dat poeziei române un sbor mai nalt. Unde e boerimea română, unde-s damele societății nalte, unde e tot publicul românesc? Nimene n'aude plângerile sërmanului poet? Séu doră nimene nu le pricepe? Frumos, dar dureros scrie dl De La Vrancea în »Românul« din luna trecută: »Eminescu a scris bucăți, care ar fi mișcat pe un popor cu literatură veche și bogată și glorioasă; Eminescu ar fi fost mare și căutat în patria lui Dante, în patria lui Goethe, în patria lui Molière, în patria lui Shakespeare; Eminescu móre în sărăcie... Poeziile lui Eminescu, marea glorie a literaturii românești, sînt date la o parte, er autorul lor redus la atâta sărăcie și netericire din cauza indiferentismului celor culți. încât amintirea miseriei lui va străbate secolele ca o neștersă rușine a epocii noastre.« Tot ce s'a făcut în interesul densului, s'a făcut de cătră tinerime. Acesta a început la Iași și la București; acesta urmeză acuma la Botoșani, unde zace și poetul. Aici, precum aflăm din »Curierul Român«, este pe cale de a se forma un comitet cu scop de-a arangia dîlele acestea, o serată literară și musicală, în sala teatrului, al cărei venit să fie întrebuințat la aliunarea suferințelor nenorocitului poet. Inițiativa e luată de cătră tinerii militari și civili.

O colecțiune numismatică foarte bogată, cum și o mulțime de documente și hrisôve domnești de a lui Ștefan cel mare, Bogdan fiul seu, Alesandru cel bun, etc. cele mai multe pe pergament, în o stare bună și însoțite cu sigiliu uriese ale fiecărui domn care le-au eliberat — se vîd, scrie »Liberalul« din Iași, espuse în vitrina librăriei Fraților Șaraga. Ele atrag privirile trecătorilor prin curiositatea ce o prezintă, în afară de interesul mare istoric ce deșteptă admirațiunea celor care cunosc importanța mare a unor asemenea colecțiuni prețioase.

Edițiunile Academiei Române. De curînd primirăm dela Academia Română din București următoarele edițiuni nou: »Sema visteriei Moldovei din 1818« de V. A. Urechia, prețul 20 bani; »O statistică a țerii românești din 1820« de V. A. Urechia; »Biserica din Părhăuți în Bucovina,« de S. Fl. Marian, prețul 20 bani.

Când a murit Cichindeal. Nu s'a știut până acuma, când a murit Cichindeal. Acuma, după cum aflăm din »Luminătoriul«, dl Emilian Micu, preot în Chișoda, a găsit în matricula bisericeii sërbești din Timișoara datele autentice. Conform acestora, fabulistul nostru a murit la 20 ianuarie 1818 în spitalul misericordianilor din Timișoara și a fost înmormîntat la 22 jan. de Iovan Vasici, parocul Timișorii.

Fragmente istorice. Cetim în »Românul«: În curînd vor apăre în broșură mai multe fragmente istorice relative la revoluțiunea Românilor ardeleni dela 1848—49. Publicarea fragmentelor se datorește dlui Ioan Ciurilean, fost tribun în timpul revoluțiunii.

Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Sub titlul acesta a început să apară la Budapesta o scriere periodică pentru a respândi cunoșcerea literaturii populare a poporelor din Ungaria și din țerile învecinate. Redactorul și editorul acestei publicațiuni e profesorul dr. Anton Hermann. Literatura noastră poporală încă e represintată cantitativ bine, car calitativ nu prè. Ortografia cu care se reproduc teesturile românești e n'fricoșată. Etă un esemplu de pe pagina 15:

D'ar fi cerjul piporuş
Si bād 'ica notaruş,
Totuș nu s'ar pu'ta scrije

Trajul nostru d'n prucije.

O broșură politică. Broșurele politice la noi sînt foarte rare. Una de aceste a apărut în luna trecută la Caransebeș, sub titlul »O întorsură.« Autorul dl Florian B(ozgan) susține în ea tesa, că Români în politică ar trebui să se alature la partida independinților. Prețul 10 cr.

Cărți de școlă. La Bêrlad a eșit de sub tipar și se află de vîndare în principalele librării din România, a doua edițiune din cartea intitulată »Curs practic de gramatica limbei române« de N. Pană, profesor în Bêrlad. — A apărut a doua edițiune, simplificată, din cartea »Elemente de Aritmetică« pentru usul elevilor din invetămîntul secundar de Z. Herescu, profesor și director al liceului Sf. Sava în București.

Diaristic. *Ghița Berbecu* va fi titlul unui diar umoristic, care va apăre la București sub direcțiadlor Tandără și Bacon, cronicari la »Epoca« și „Lupta.« Diarul va eși odată pe săptămână.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Sciri teatrale și musicale. *Dra Bârsescu* s-a prelungit încă pe doi ani angajamentul la Burgtheater din Viena. — *Dl Gr. Gabrielescu*, tenorul dela Teatrul Național din București, cântă cu succes la Trevisa în Italia. De ce nu acasă la București? — *Bêtrânul Viest* cu arcușu-i mereu tiner atrage lume multă în »Cafenéua imperială« din București.

Teatrul Național din București. Stagiunea începe cu auspicii rele, publicul nu spriginește nisuițele Societății dramatice. Teatrul mai totdeauna e gol. De curînd s'a jucat escelenta comedie a lui Paileron »Lumea în care ți se ureșce,« care pe tote scenele din lume e gustată cu multă plăcere. La București nici asta n'a atras auditori. »Lume puțină, succes mărginit, scrie Românul«, pentru cuvîntul cel

mai simplu, că dintre toate comediile contemporane ale teatrului francez, »Le monde ou l'on s'ennuie« a lui Pailleron este aceea care nu se poate pricepe decât de un public foarte în curent cu civilizațiunea și starea socială a Parisului și a salónelor sale. Printre piesele puse în studiu se anunță, drama lui Zola »Beția« (L'Assomoir), în care Manolescu va juca rolul lui Coupeau, bețivul care mure în delirium tremens. »Epoca« scrie, că mai multe domne și mai mulți domni din societate au luat laudabila hotărâre de a întocmi un comitet cu scop de a susține prin toate mijlocele teatrul românesc. »Românul« scrie, că mai multe domne din societatea bucureșcă s'au hotărât a-și alege o țară la Teatrul Național, această țară va fi marția. Numai o țară? S'a mai jucat piesele: Crima Celebră, »Patria« de Sardou și »Mândrie și amor« de Ohnet; s'a pus în studiu și »Don Carlos« de Schiller. Joi la 3 novembre s'a jucat următoarele piese: »Unchiușul Sărăcie«, legendă în trei tablouri și în versuri de dl Al. Macedonsky, »Frica de bucurie«, comedie într'un act de dna Emile de Girardin, tradusă de dl Edgar Aslan; »Sfredelul dracului«, cunoscută comedie a dlui V. Alecsandri.

Teatrul francez din Bucuresci, care s'a deschis în săptămânile trecute, a făcut un fiasco mare. Impresarul a adus o trupă foarte slabă, care nu satisface pretențiunile lumii nalte de acolo, ce cercează acest teatru. Direcțiunea a redus numărul reprezentațiunilor pe săptămână la 3—4 și va pleca la Paris să angajeze puteri noi.

CE E NOU?

Știri personale. *Maj.* Sa regele a dăruit 150 fl. pentru edificarea bisericii și școlii gr. c. din comuna Dras, cercul Cohalmului; 600 rub. pentru școala din comuna Galați 500 fl. — *Printul Ferdinand de Hohenzollern*, presumpțivul moștenitor al coronei României, va face studii în iernă acăsta la universitatea din Thübinga. — *Dl Odobescu* a început joi cursul său de arheologie la universitatea din București, cu »Traian și restituirea istoriei sale« după monumente plastice ale anticității. — *Dra Felicia Racovița*, după afirmațiunea jiarului »Epoca«, își va da din nou demisiunea din postul de directoră a Asilului Elena Dămăcea din București. — *Dl Ioan Slavici*, precum ne spune »Românul«, petrece de câteva zile în capitala României. — *Archiducele Ferdinand d'Este*, după cum se scrie »Tribunei«, a comandat 5 perdele naționale românești dela Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedorei, pentru împodobirea castelului imperial din Ems.

Hymen. *Dșora Georgina Mocioni*, fiica repozatului George Mocioni și a dnei Elena Somogyi, s'a fidațat cu contele Rudolf Bissingen, locotenent în al 5-le regiment de husari; logodna s'a făcut la Vlaicovăț în comitatul Timișoara. — *Dl Dimitrie Muscan*, teolog absolvent al diecesei aradane, s'a logodit cu dșora Rosa Popescu, fiica notarului comunal I. Popescu din Buteni, comitatul Arad. — *Dl Matei Voilean*, fostul redactor al »Telegrafului Român«, actualminte referent școlar al arhidiecesei Sibiiu, s'a cununat cu dșora Octavia Rusu în Brașov. — *Dl Ión Rebrean*, absolvent de teologie al facultății din Budapesta, la 20 novembre își va serba cununia cu dșora Emilia Mureșan în Sesarm. — *Dl Nicolae Mladin*, pretor în Radna, comitatul Arad, s'a fidațat cu dșora Livia Dimitrescu. — *Dl Ștefan Opresan*, teolog absolvent al diecesei aradane, s'a logodit cu dșora Aurelia Popi, fiica dlui Atanasie Popi din Lipova. — *Dl Ioachim*

Turcu, teolog absolvent al diecesei aradane, s'a încredințat de soție pe dșora Măriora Vuculescu, fiica preotului Iosif Vuculescu din Șoimoș, comitatul Arad.

Reuniunea femeilor române din Sibiiu va ține adunarea sa generală ordinară în anul acesta la 6 novembre st. n. în localul Societații române de lectură. La ordinea zilei va fi: Raportul comitetului, stabilirea bugetului pe anul viitor, alegerea a doi membrii în comitet, propuneri eventuale. Prezenta reuniunii e dna Maria Cosma, secretar dl dr. Octavian Russu.

Asociațiunea transilvană. *Comitetul* a ținut în lunile trecute mai multe ședințe, cele mai multe în interesul școlii de fete a Asociațiunii. S'a făcut un regulament pentru acea școală și s'a numit un delegat al comitetului, în persoană dlui Ioan Popescu, care s'a supravegheze conducerea școlii. Înmulțindu-se elevii în internat, s'a decis să se mai cumpere un pian, Directorul despărțământului Abrud, dl Gerasim Candrea, a trimis pentru arhivul Asociațiunii un facsimil de pe sigilul întrebunțat de Avram Iancu. Societatea »Transilvania« din București a trimis 200 fl. pe sâma elevilor meseriași susținuți de dânsa. Desființându-se Societatea pentru spriginirea studenților lipsiți dela academie de drepturi din Sibiiu, direcțiunea acelei academii a trimis Asociațiunii, conform statutelor, suma de 412 fl. 1 cr. — *Despărțământul Sibiiu* s'a ținut adunarea generală de estimp în comuna Săcădate, luând parte inteligența din giurul acela, precum și poporul de acolo, la care s'a adăugat și un număr frumos din inteligența română dela Sibiiu, în frunte cu binemeritul vice-president al Asociațiunii dl Iacob Bologa. Oșpeților din Sibiiu li s'a făcut o primire frumoasă. Adunarea s'a ținut sub presidiul protosinzelului dr. Ilarion Pușcariu, carele e și directorul despărțământului. Dnii Emilian Popescu, Ioan Georgescu și D. Cuntean cetiră lucrări de ale lor. S'au înscris și membrii noi. Festivitatea s'au încheiat într'un banchet.

Din comitatul Caraș-Severin. La 25 octombrie n. s'a făcut la Lugoș instalarea noului comite suprem al comitatului Caraș-Severin. Dânsul se numește Emeric Iakabfy, până acuma a fost vice-comite, încă din timpul când s'a ales cu majoritate de 3 voturi contra dlui Leontin Simonescu. La actualul instalării l'a bineventat protonotarul, s'a sculat și dl Coriolan Bredicean, voină să vorbească, înse tocmai în momentul acela noul comite suprem încheie ședința. În ședința a doua, dl Bredicean făcând o interpelațiune în cauza asta; comitele suprem a răspuns, că nu i a putut da cuvântul dlui Bredicean, fiind că enunțase deja încheierea ședinței. Tot în ședința asta dl Aurel Popescu a fost ales protopretor pentru Birchiș, vice-notari s'au ales și dnii Petru Corcan și dr. P. Avramescu, 6r pretor dl Dionisie Blașovan pentru Balint.

Sinod protopopesesc. Preoții din protopopiatul gr. c. al Coșocnei au ținut la 25 octombrie sinod, în comuna Iucul-de-jos, sub presidiul părintelui protopop Ioan Hosszu. Dintre lucrările sinodului amintim, că s'a decis să se înființeze în toate comunele reuniuni de onore, aceste spre a combate patima beției; s'au discutat și chestiunea concubinatelor și s'a hotărât ca preoții să țină predici în materia această și să ceară ajutorul oficiilor pretoriale. În sfârșit preoțimea s'a întrunit la mēsa ospitală a parocului Basiliu Popescu din localitate, unde primul toast s'a ridicat în onorea mitropolitului Vancea.

Înaintări în armată. La 1 novembre au fost înaintați în armată și următorii: la gradul de colonel, locotenentul colonel Aron Bihoi din reg. de inf. 64., la gradul de maior: căpitani de cl. I Alesandru Lupu

din regimentul 74 de inf., L. Trif din reg. 46 de inf., și Ieremie Velean din reg. 31 de inf.: la gradul de căpitani cl. I: căpitani de cl. II Nicolae Marin din reg. 63 de inf., Petru Banda și Gavril Selceleanu din reg. 101 de inf. și George Popovici din reg. 64 de inf.: la gradul de căpitani cl. II: locotenenții Petru Bogdan și Nestor Onciu amândoi din reg. 50 de inf., Ludovic Ciat din reg. de husari nr. 6, și Demetriu Ionașcu dela artilerie; la gradul de locotenenți, sublocoten. Simion Barza, la artilerie, sublocotenenții Nicolae Lugoșan și Mihai Stoica de Hațeg; la gradul de sublocotenenți: cadeții locțiitori de oficeri Ion Voicu din reg. 64 de inf., Damaschin Roman din reg. 51 de inf., Ilie Ciugudean din batalionul 28 de vânători; la gradul de locotenenți comptabili: sublocotenentul comptabil Ion Străulia din reg. 2 de tren; la gradul de sublocotenent comptabil: sergentul major Iosif Brânza din reg. 12 de husari in reg. 51 de inf. Intre oficialii militari s'a numit director Stefan Basaraba. La honvețime: căpitan de cl. I căpitanul de cl. II George Cergedi; locotenenți, sublocotenenții G. Cogiocar și Eugen Bozan. Sânt transferați: locotenentul Ilie Nedelcu dela regim. 100 la regim. 64 de infant., sublocotenentul Terapontu Iliuțu dela regim. 41 la regim. 64 de inf., sublocotenentul Aurel Predovici dela regim. 100 la reg. 64 de infanteriă.

Adunare învățătorească Reuniunea Mariană a învățătorilor români din fostul district Năsăud a ținut adunarea sa generală încă la 25 septembrie, dar numai acum se raporteză despre decursul ei. Adunarea s'a ținut în Năsăud sub presiunea vicariului Grigorie Moişil și a urmat trei zile Afară de agendele oficiale, învățătorii Ioan Pop Reteganul, Iuliu Pop, Clemente Grivase, Vasiliu Onișag, Demian Nechiti, Macedon Man, Ioan Nestor, Iosif Leuca, Vasiliu Tohan și Ioan Tivadar presintară lucrări de ale lor, cari mai toate se și celiră. În sfârșit comitetul se constitui astfel: president vicarul Grigorie Moişil, vice-president Ion Iarda directorul școlii normale din Năsăud, cassar Teodor Rotariu, secretar Petru Tofan, notari Iuliu Pop și Clemente Grivase, membrii in comitet: Iacob Pop, dr. A. P. Alexi și Grigoriu Pletos, acești din urmă profesori gimnasiali, Mihai Domide și Isidor Tițieni.

Dela dietă. În cestiunea alegerii de deputat din Baia-de-Criș, unde Hollaky a fost ales contra lui Truța, s'a decis să se facă cercetare în fața locului, spre acest scop se va esmite deputatul Török Zoltán. Biuroul camerei a invitat pe dl general Doda ca în 14 zile să-și presinteze mandatul, căci în cazul contrar se va ordonă alegere nouă. Deficitul preliminar pentru anul viitor e 18 milioane. Acum nu se țin ședințe, căci lucrează delegațiunea în Viena. Dl general Traian Doda a respuns presidentului adunării deputaților prin o scrisoare, în care protesteză în contra invitațiunii biuroului camerei d'a-și presintă în timp de 14 zile mandatul de deputat.

Societăți de lectură. Societatea de lectură a clericilor din Caransebeș s'a constituit joi în 1 octombrie a. c. și a ales pentru anul 1887/8 următorii funcționari: președinte dl Gerasim Sërbu profesor de teologie; vicepreședinte Vicențiu Goiț cleric curs III; notar de interne Traian M. Oprea cleric curs III; notar de externe Ioan Nicorescu cleric curs III; bibliotecar Floria Cioloca cleric curs III; cassar Avram Corcea cleric curs II. Membrii in comitet din cursul al III: Nicolau Brendeu, Dionisie Gonță și Solomon Petrescu; din cursul al II Nicolau Jurca, Octaviau Loichița și Ioan Murgu; din cursul I: Ioan Beldea, Nicolau Constantinovici și Petru Ieremia. — Societatea de lectură a ti-

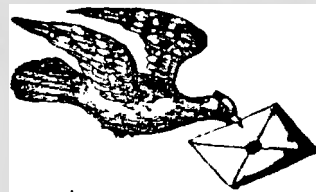
nerilor dela gimnasiul din Blaș, în ședința ținută în 27 l. tr. s'a constituit în următorul mod: președinte fu denumit din partea corpului profesoral dl Octavian Bonfiniu, vicepreședinte fu ales D. Elia, stud. in cl. VIII; bibliotecar Iuliu Laslô, stud. in cl. VIII; redactor la fôia »Filomela« Iuniu Micu, stud. in cl. VIII; notar coresp. Victor Fodorean, stud. in cl. VIII; vicebibliotecar Nicolae Pop jun., stud. in cl. VII; cassar Ioan Coman, stud. in cl. VII.

Un dar pentru Papa. Ecă după diarele italiene câteva amănunte asupra darului pe care-l va face Papei cu ocaziunea iubileului seu, societatea bibliografică din Francia. Acest dar este un »Pater noster« imprimat în 150 de limbi de imprimeria imperială, cu ocaziunea sfințirii lui Napoleon I de către Papa Piu VII. Legătura acestui volum este de stil carlovingian, scôrțele de marochin alb, cu niște nasturi în cele patru colțuri, foarte frumos gravați. Marginile aurite și pe una din scôrță se află armele lui Leon al XIII. lucrate în mosaic.

Puterea Tarului. Diarul »Hamburger Corespondent« povestește următorea anecdotă: Este cunoscut că autocratul tuturor Rușilor posedă o gigantică putere corporală, despre care a dat deunădi o nouă dovadă la castelul Fridensborg. Un prestidigitator renumit anume Löwe, a fost chemat la curte spre a contribui la petrecerile serei și a da înalților oșpeți dovede de dibăcia lui. Densul esecută cu talent și eleganță mai multe ture de scamatorie și se distinse mai cu seamă în mănuierea cărților de joc. Când termina producțiunile sale surprindetore, împăratul Rusiei apropiindu-se de densul i dișe, că la rândul seu va esecută o tură cu cărți și că desfide pe Löwe s'o inițeze. După aceste cuvinte, Tarul luă dela mesă un joc de cărți compus din 62 foi, îl strinse în mâna stângă și e'o repede mișcare îl sfâșiă în doue, drept la mijloc. — (Ore, nu va fi fost în joc și cartea Europei?)

Necrolog. Radu Pascu, comerciant și proprietar în Brașov, a murit acolo la 17/29 octombrie, în etate de 83 ani; reposatul a fost socrul dlui Diamandi I. Manole.

Poșta Redacțiunii.

Paris. Ve mulțămim. Dnei A. G. Ne pare foarte reu, că nu putem.

Nu poți să șeli și celelalte au sosit, inse nici una nu putem întrebuiți din ele. Limba în tôle e foarte slabă, ér versificațiunea de tot primitivă.

Gânduri și cântece. Nu și

sim în ele nici gânduri, nici cântece.

Bistrița?

Vorsurile: Cântecul păstorului, Privesc în depărtare sânt niște indeletniciri școlare.

Călin্দarul săptămânei.

Diua sêpt. | Călin্দarul vechiu | Călin্দ nou

Dumineca 5 Ev. dela Luca c. 16, gl. 5, a invierii 11.

Duminecă	25 Mart. Macrim	6 Leonhard
Luni	26 (+) St. Mart. Dimitric	7 Engelberd
Mărți	27 Mart. Nestor	8 Severin
Mercuri	28 Mart. Terentie	9 Theodor
Joi	29 Mart. Anastasia	10 Landolf
Vineri	30 Mart. Zinobie	11 Martin
Sâmbătă	31 Apost. Stachie	12 Janos

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Hügel Otto în Oradea-mare.